

נקודה למחשבה

חודש כסלו

לקבלת העלון במייל, תגובות, הארות והערות -
0527-696-749 או
Nekuda52@gmail.com
לתרומות- השבוע 446007, סניף 533, בנק הפועלים.
לציין לעלון.

הידעת?
אחד מגיבורי ירושלים, הובא בפסיקתא רבתי (פס' נחמו), בשם אבוקה בן נבייתה, שלקח אבוקה והצית כלי מלחמתם של הרומאים.

אוהב חידות?
איזו עבירה, היא בגדר 'הרג ובל יעבור', אלא שהיא אינה משלושת העבירות המפורסמות

גליון מס' 93 Nekuda52@gmail.com פתרונות יתקבלו במערכת

פתרון החידה הקודמת: בבעל הטורים "ויקרא שמה רחובות" (בראשית טו, כב), כתב "כנגד יון, שגורו שלא יטבלו למגעם מפו"ד, ונעשה להם נס ונודמן להם מקוה בבית לכל אחד ואחד", ע"ש הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ.

הפתור: הרה"ח יוסף עובדיה יל"ו

סימן שאתה יכול

נתחיל בסיפור מעניין... מעניין עד מאוד... פציינט אחד נכנס לרופא, והתלונן על כאבי גרון. הרופא אבחן במהירות, וכתב לו רצפט (מרשם) "אלו כדורים לכאבי גרון, קח אותם 4 פעמים ביום והכל יהיה בסדר". והנה כעבור שבוע, המטופל חזר "דוקטור, עכשיו כואבת לי הכתף", ענה הדוקטור "כנראה, הכדור של הכאבי גרון מקרין על הכתף, אני אתן לך כדורים נגד כאבים", הרופא רשם לו ליטול אופטלגין פעמיים ביום. עבר שבוע, ושוב, מיודענו מתלונן על נפיחות ברגל, הרופא אבחן ומצא דלקת ברגל ימין, "מהיום תיקח אנטיביוטיקה, כנראה שהכדורים הקודמים ביחד גרמו לדלקת", והמטופל קיבל ויצא. כחלוף שבוע, שוב המטופל מגיע מתנשף, "דוקטור, אני בקושי מצליח לנשום", "אל דאגה, פשוט האנטיביוטיקה גורמת לקוצר נשימה", ושוב שלח אותו עם מרשם נוסף. אחרי שבוע, נכנסה האחות והודיעה לרופא שהמטופל הזה נפטר. הרופא היה בהלם, והפטיר "חבל, דוקא **היו לי עוד כדורים להציע לו**... חלק יקראו לזה 'טעות אנוש', חלק יטענו שזו 'רשלנות'... אך באמת, סוף סוף, לאחר מעשה, זה **'רצון הבורא'**... יודעים מה, קבלו תיקון, גם לפני מעשה זה רצון הבורא... שכן כל ההתרחשויות הם מרצון הבורא ובניהולו...

כולם יודעים ש"כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכיפורים" (ביצה טו). מי לא יודע? מי לא שמע? עד עכשיו הבנו שמדובר רק בפרנסה ובעושר הכלכלי של האדם, שלזה יש קצבה לכל השנה... אלא שרבי שלומק'ה מזוועיל זצ"ל מחדש, שלא רק פרנסה ועושר נקצבים, לא רק פרנסה ועושר הן מזונותיו של האדם, אלא גם ההנאה והצער הם חלק ממזונותיו של אדם, כמה הוא ינה וכמה הוא יצטער, שכן החיים של האדם מושפעים ממאורעות חייו, וגם הם נקצבים לו לשנה זו, אלא שביד האדם לבחור היכן לקבל את ההנאה או את הצער. לדוגמה, בשעת נסיון של שמירת העיניים ממראות אסורות - אם האדם מוריד את עיניו לקיים את מצוות ה', ממילא זה מוריד ומקזז מהצער שנקצב לו למשך השנה, ולחילופין, אם האדם נכשל (ל"ע), הרי זה מקזז מסך ההנאה שנקצבה לו לשנה זו בהיתר. כך שבידו ההחלטה האם לקבל את ההנאה באיסור או לקבל אותה בהיתר...

הבעיה היא, שישנם בני אדם המצפים להיות מלאכים, כך שזה גורם להם להישר ולהתייאש...

על כן נביא את דברי החזקוני (דברים וד, על הפסוק שמע ישראל), מצינו באגדה: אות עי"ן של 'שמע' תלויה (וגדולה), לפי שהקב"ה ברא מעשיו בעי"ן עי"ן (בכפולות של שבעים), כיצד? ישראל אחד משבעים שבאמות, האומות אחד משבעים שבבמות, בהמות אחד משבעים שבעופות, עופות אחד משבעים שבדגים, דגים אחד משבעים שבשדים, שדים אחד משבעים

שבמלאכים, והקב"ה מלך על כולם". דהיינו, יש לבורא עולם כל כך הרבה מלאכים, ובחישוב פשוט נמצא שכמות המלאכים פי 117 מיליארד מבני אדם, כך שהקב"ה לא צריך שתהיה מלאך, יש לו מספיק, הוא רוצה שתהיה בן אדם... ממש נפלא... (הרב אליהו קצביאן שליט"א)

"מה יפו פְּעֻמָּיֶךָ בְּנִעְלִים בַּת נְדִיב", הינו פסוק מפורסם בשיר השירים (ו, ב), אך בואו ונבין כל מילה... הגמרא מבארת (סוכה מט) "מה יפו פעמי"ך - מה יפו פעימותיהן (רגליהם) של ישראל בשעה שעולין לרגל, **בת נדיב** - (עם ישראל נקראים) בתו של אברהם אבינו שנקרא נדיב". אך אם נשים לב, ישנה מילה אחת שהגמרא לא ביארה, **בנעלים**, איזה נעלים?

כידוע, התורה הבטיחה לעולי הרגלים "ולא יִחַמְדוּ אִישׁ אֶת אַרְצָךָ בְּעִלְתֶּךָ לְךָ אוֹת אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ" (שמות לז, כד), כך שאתה יכול לעלות לרגל מקצה הארץ, מצפת, מהגולן או מאילת, ולהשאיר את כל נכסיך מבלי לדאוג עליהם, שכן בורא עולם שומר. והנה, הצפוני או הדרומי שלנו סומך על הבורא ועולה לרגל, הוא "מפקיר" את נכסיו בלי שמירה, בדרום ליד הבדואים, ובצפון ליד הסורים, ומתקדם. הדרך אורכת שבועיים. בדרך, מחשבות רצות במוחו, 'מה יהיה עם הבית', 'אולי משהו נכנס'... והוא ממשיך... הבטן שלו מקרקרת, 'אולי הרימו' לי את הצאן והבקר'... והוא ממשיך... הוא עולה הרים, חוצה נחלים, עליות, ירידות ודרכים עקלקלות, הילדים בוכים, בכל לילה צריך לאלתר מקום ראוי לשינה, לארגן ארוחת ערב, להרדים את הילדים בשטח, לנסות להשאיר את האשה על קו השפיות, לנסות לישון רגוע, להתעורר ולהמשיך... ליבו מלא חששות, אולי כדאי לחזור לבית, להציל את מה שיש, הרי כל יום שעובר נותן יותר סיכוי לגנבים. ממש נסיון מתמשך... עד שהוא מגיע לפתח בית המקדש, שם מורים לו שאין כניסה למזוודות, ושיש לחלוץ נעליים. הוא המום, הרי זה מה שנשאר לו... ובכל זאת, הוא נכנס. הקדושה מיד אופפת אותו, הוא מרגיש רגוע, המחשבות על הגשמיים פורחות ממנו, ומד ה'טורים' של הרוחניות שלו עולה, הוא מתפלל בכל ליבו ומרגיש דביקות בבורא.

וכאן צצה השאלה, באיזה מצב בורא עולם היה יותר מרוצה ממנו, האם בהיותו בדרך או בבית המקדש, האם בזמן הקושי והנסיגות או בעת שהייה בבית המקדש, האם בעת שהוא נעל נעליים או בעת שהיה יחף? על כן לימדנו שלמה המלך ע"ה "מה יפו פעמי"ך - בנעלים". דע לך, בורא עולם אמנם שמח לראותך מבקר בהיכלו, אבל **בעיקר הוא היה מרוצה להשקיף עליך בדרך, כשהיית עם הנעליים, כשבתוך תוכך התנהלה מלחמה, נסיונות וקשיים, כאשר הספיקות והמחשבות על העתיד הלא נודע' התרוצצו בקרבך... והמסר, נוגע לכל דור ולכל אדם...**

כל בחור ישיבה, צריך לדעת - אמנם בדרך לבית המדרש ישנם נסיונות, התמודדות עם טכנולוגיה, פיתויים והנאות... אך דע לך, שההתגברות שלך בדרך היא שמשמחת את בורא עולם, אף אם בבית המדרש אתה לא חווה הנאה או רואה תוצאות...

וכן כל אברך צריך לידע - נכון, בדרך לכולל ישנם נסיונות, חוסר טעם בלימוד, צריך לשנע הרבה דברים בכדי להכנס לסדר בזמן, מה שלפעמים

מביא לגירעון מהמלגה הזעומה, כמו כן, ישנן ספיקות וחוסר ודאות מהמצב הכלכלי, בשעה שמנגד קורצות עבודות מזדמנות מהצד, ובפרט כשהדוד מציע משרה מכניסה... אם אתה ממשיך ולא מתייאש, אתה גורם נחת לבורא עולם, ואף אם בסוף הזמן אתה לא זוכר את החומר שלמדת... כמו כן, **כל בעל בית, חייב לדעת** - אין אפס, להגיע לשיעור תורה קבוע זה דבר מאתגר, בפרט לאחר יום עבודה מפרך, שהעיפות גורמת לריחוף מחשבת, לניתוקים, ואף לפילות שינה בחצי מהשיעור [אם לא בכלול]. בנינו, זה לא נעים להירדם מיד לאחר שפתחת את הדף ולהתעורר ב"רבי חנניה בן עקשיא אומר..." ואם בכל זאת הגעת ולא נכנעת, אין ספק שגרמת לריקודים בפמלייה של מעלה...

וכן זו גמרא ערוכה (ברכות 1) האומרת שיעקר השכר הניתן לאדם הבא לשיעור תורה, ניתן על הריצה. השכר למשתתפי הדרשה הנאמרת במועדים, עיקרה הוא על הדוחק והצפיפות שיש בבית המדרש. כמו כן, הלומד הלכות, עיקר שכרו ניתן על היגיעה והטורח בהבנת הדבר... כי עיקר השכר ניתן על המאמץ הגדול ביותר שבדבר...

כי עיקר השמחה אצל הבורא זו ההתגברות שלך ולא התוצאות... אם הוא היה רוצה תוצאות הוא היה מייצר אותם לבד... "רחמנא ליבא בעי"..."

"לפום צערא אגרא" (לפי גודל הצער כך גודל השכר)... ככל שאדם מתבוסס בנסיגות וקשיים גדולים יותר, כך מיקומו בשמים יכול להגיע לפסגות גבוהות יותר...

כמו שאמר החפץ חיים ע"ה בראש השנה, לרב אלאחנן וסרמן הי"ד ולעוד תלמידים, שלאחר שיעקב אבינו ע"ה התבשר שבנו יוסף חי, הוא מיד ביקש לראותו, ואמר "אֵלְכָה וְאֶרְאֶנּוּ בְּטָרְם אָמוּת" (בראשית מה, כח). ויש לשאול, מדוע יעקב אבינו הוסיף את המילים "בטרם אמות", מה הבהלה והדחיפות לראות את יוסף קודם המוות? אלא כעת, שיעקב אבינו שמע שיוסף היה במצרים, ערוות הארץ, הוא הבין את עוצם הנסיגות וגודל ההתמודדות שיוסף הצדיק עבר במצרים ועמד בהם בגבורה, כך שמקומו בעולם הבא, עתיד להיות בהיכל גבוה מעל גבוה, כך שיש סיכוי שיעקב לא יוכל לראות את יוסף בחיים שלאחר המוות, על כן הוא ביקש **לפחות שאראה אותו כאן בעולם הזה, לפני שאמות, כי שם לא בטוח שאזכה לראותו**. וכך אמר החפץ חיים לבחורים הנ"ל "תודה רבה שהגעתם אליי, כי יודע אני, שאחר כך, בעולם הבא, אני לא אוכל לראות אתכם..."

דוד המלך פתח את ספר תהילים, בפרק א, בלשון תמוהה... שכן, מדוע הוא פתח בלשון עבר באומרו "אֲשֶׁרִי הָאֵישׁ אֲשֶׁר לֹא הִלֵּךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים... ", והלא ראוי היה לומר "אשרי האיש אשר לא הולך... ולא עומד... ולא יושב..." בלשון הווה? ועוד קשה, מדוע המשך המזמור הוא בלשון עתיד: "וְהָיָה כִּי עָצָה עַל פְּלִגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרְיוּ יִתֵּן בָּעֵתוֹ וְעָלְהוּ לֹא יבֹל?" אלא שיסוד חשוב מונח כאן... בזמן שאדם מצוי בתוך הנסיון, ממש לא קל, בהחלט לא נראה ש"אשרי" האיש הזה, אדם לא חש את מעלת ה"אשרי", כי אף אחד לא היה רוצה להתחלף איתו. לעומת זאת, לאחר שהוא צלח את הנסיון בטוב, לאחר התגברות ומאמץ, באמונה שלימה בצדקת הדרך, רק אז הוא מעריך את עצמו על העבר, על כן נאמר "אשרי האיש אשר לא הלך", בלשון עבר. כי רק בהסתכלות לאחור מבינים את ערכו. אך מה המניע לכל זה? זה היצר הרע, הערמומי והאכזרי, שמתעתע באדם לחשוב שנסיונות וצרות זה מצב של דיעבד... על כן דוד המלך ע"ה ממשיך בעצה, המסייעת לעמוד מול הנסיגות, והיא, להביט אל המחר, "וְהָיָה כִּי עָצָה עַל פְּלִגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרְיוּ יִתֵּן בָּעֵתוֹ וְעָלְהוּ לֹא יבֹל", שנאמרה בלשון עתיד, שכן רק אדם המכוון עצמו למטרה עתידית נעלה, יכול לצלוח את הנסיגות וגובה הגלים העוברים עליו בהווה, וכך הוא זוכה ש"יְכַל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלַח" (ומוקד האור)

רבי יצחק גרשטנקורן ז"ל עמד בראש הקבוצה אשר הקימה את העיר בני ברק. הוא הוצרך לנסוע למקומות שונים ברחבי העולם כדי לאסוף כסף, והתמודד מול קשיים לא פשוטים. באחד ממסעותיו בפולין הוא נפגש עם רב חשוב, שחזיקו ועודדו, הרב הנ"ל אמר שהוא מקנא בו על שלקח על עצמו משימה חשובה שכזו, לדאוג לבני התורה שבארץ הקודש. חיך רבי יצחק והציע לו: "שמע, אם אתה כל כך מקנא, מבחינתי אין בעיה, בוא ונתחלף כבר היום...". הרב, שהבין ללבו של רבי יצחק, פתח ואמר "שים לב, ישנה תמיהה עצומה, שכן, בעת שישאל יוצאים למלחמה, מכריז הכהן "מי האיש הָרָא וְהָרָא הַלֵּבָב לְאֵשׁ וְיָשֵׁב לְבֵיתוֹ" (דברים כח). והנה, זמן קצר

לאחר מכן, כאשר כבר הוחלט מי היוצאים למלחמה, המצב משתנה לחלוטין, לפתע מעמידים זקיפים לפנייהם ומאחוריהם, וכשילין של ברזל בידיהן, וכל מי שמבקש לחזור לבית - יש רשות לזקיף לקפח את שוקיו (סוטה מד). איך זה? לפני רגע היה האיש רך הלבב רשאי לשוב לביתו, ופתאום, אם יחזור בו עלולים לשבור לו את העצמות... מדוע? איך המצב השתנה בדקה אחת? והתשובה לכך חדה וברורה "**אם לקחת על עצמך, סימן שאתה יכול!**", מי שהחליט להילחם - סימן שהוא יכול, ויש בו את העוצמה הדרושה... ר' יצחק, אם לקחת על עצמך להקים את העיר בני ברק, אין ספק, שאתה מסוגל לעמוד במשימה חשובה זו. אל לך להירתע מקשיים, לך בכוחך זה, ותהא לך סיעתא דשמיא להצליח!!!" (הני בידך)

ולפי זה, אם אדם שבחר והכניס את עצמו לתפקיד - אין לו להירתע, כל שכן אדם שמשמים בחרו להציב בפניו אתגר - שאין לו להרים ידים... קבלת נסיון - סימן שאתה יכול!!!

ג'ון רוקפלר

הסיפור התרחש לפני כשמונים שנה, בתקופה שהבנקים לא היו שייכים לקבוצות, כבזמנינו, אלא היה עשיר שמפקידים אצלו כסף ובבוא העת הוא מחזיר את הפקדון בתוספת ריבית. בניו יורק, היה יהודי עשיר ירא שמים, שהיה לו בנק פרטי בבעלותו. יום אחד, בעת שכמה לקוחות ביקשו לפדות סכומים גדולים, היה לו צמצום בתזרים המזומנים, כך שהוא ניסה לדחות את המועד. אחד מהם, שכנראה לא כל כך אהב יהודים, פרסם מודעה קטנה בניו יורק טיימס, על אותו מנהל בנק יהודי ש"ביקשנו ממנו אני ועוד מספר חברים סכום כסף מזומן והוא לא בדיוק נתן... כך שצריך לנהוג איתו בכבדה וחשדהו. טוב, אולי הוא בבעיה כלכלית", מודעה פשוטה זו המהולה בעקיצות הביאה אותו לחיסול כלכלי. כבר למחרת, הגיעו הטלפונים, כמעט כל הלקוחות דרשו למשוך את הכסף ואת המניות, כך שהוא הגיע למצב שהוא צריך להכריז על פשיטת רגל. הוא ישב במשרד, מרגיש שהתהפך עליו עולמו וחשב 'העולם גגול, עד היום היה לי את נסיון העושר ועכשיו יש לי את נסיון העוני, מה לעשות? זה רצון השם'. הוא התכנן למכור את הבית, את המכונית, את כל מה שיש, ולעבור לגור בשכירות. זה רצון השם. הוא מחליט לכתוב מכתב בו הוא מודיע על פשיטת רגל, הוא נוטל עט אך מצחו מתכסה בזיעה קרה, קשה לו... הוא יצא החוצה לגינה הציבורית, התיישב על ספסל, ובהה על השמים. לפתע, הגיע לשם יהודי זקן לבוש בחליפה יפה ועניבה ופנה אליו "נראה לי שאתה יהודי, כן". "אתה נראה בדיכאון, כן". "דיכאון עמוק, כן". "מה הסיפור שלך?", הבנקאי ניסה להתחמק, הזקן לחץ, ואז סיפר לו. הזקן סיים להקשיב ואמר "תגיד לי, אתה נורמלי? ככה נראה יהודי? יהודי צריך להיות בשמחה! האם שמעת על המיליארדר ג'ון רוקפלר?", "בוודאי ששמעתי". "זה אני, האם הלוואה של מיליון דולר, לשנה מהיום, תעזור לך?", היהודי הזיל דמעות "ודאי שזה יעזור לי, הגעת אלי כמו מלאך משמים, זה גלגל ההצלה שלי", "אם כן, אני מציב לך שני תנאים: דבר ראשון, אני מצווה עליך לחייך בלי הפסקה, תהיה בטוח בעצמך. דבר שני, בעוד שנה, י' כסלו בשעה 14.00 תגיע לכאן ותחזיר לי את השיק, אני לא צריך ערבים, אני צריך רק שתחייך". הזקן כתב צ'ק של מיליון דולר, חתם, נתן לו והלך. היהודי, רץ בשמחה לבית, והטמין את הכסף בכספת. הוא חשב 'אם אפקיד את זה עכשיו, אני אצטרך לשלם את זה, לכן אשאיר את הכסף לעת צרה, כך אהיה מכוסה מכל כיוון'. משהתמלא היהודי בבטחון ושמחה, הוא פנה מיד להשיב את הכסף לגוי, וכן ענה בבטחון לכל שיחה נכנסת. אמנם חלק מהלקוחות ביקשו את הכסף חזרה וקיבלו, אך חלקם, ממשמעו את בטחונו, הסכימו לדחות את מועד הפירעון לעוד שנתיים. והנה, הגוי המפרסם, משראה כך, הרגיש לא נח, אז הוא פרסם כתבה נוספת בה הוא התנצל על הכתבה הקודמת, וביקש סליחה על שהוציא דיבה והודיע שזו טעות ועל כן הוא יצפה את היהודי. לאחר הכתבה, כל אנשי העסקים ניצלו את ההזדמנות וקנו את המניה בעודה נמוכה. והנה, תוך רבעון, היהודי הכפיל את הונו, ו... חיכה לתאריך י' כסלו. בשעה 13.50 הוא ישב על הספסל וחיכה. משהבחין במיליונר הזקן, הוא קפץ עליו חיבק ונישק אותו ואמר לו "הצלח אותי!", הוא בא להשיב לו את הצ'ק ואז הוא שומע קול של אשה מהצד, הוא מסתכל לצד, ומבחין באשה עם חלוק לבן שעליו כתוב 'אחות בית חולים'. האחות פונה לזקן "מדוע אני צריכה כל יום למצוא אותך בנינה? אתה יודע שההפסקה בבית אבות מסתיימת אמת וחצי". האחות, ראתה שהבנקאי נותן צ'ק לזקן, ואמרה "הוי! גם אתה קבלת מבט צ'ק של מיליון דולר? יש אצלנו בבית אבות אחד שאומר שהוא המשיח, זה מספר לכולם שהוא ג'ון רוקפלר, יש לו עניבה יפה ופנקס צ'קים, והוא מחלק לכל מי שהוא רואה צ'ק של מיליון דולר, שלא שווה אגורה". הבנקאי היה המום, אך הבין שבזכות אותו זקן, בזכות צ'ק דמיוני, הוא האמין בעצמו, וקיבל כוחות נפש לקום ולהתמודד, הוא הבין שהכח היה טמון בתוכו. פשוט הוא היה צריך להוציא מהכח אל הפועל... כן, בכל אחד מאיתנו יש את הפוטנציאל, לצמוח מתוכו, בעבודה עצמית, מבלי להיות תלוי בעזרה חיצונית... (102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים) ליווה הגוי - יוסף חיים יקותיאל בן שרה, הילה בת אלינור, ליאל בת איריס, שירה בת רימנה, טליה טלי בת שושנה. להצלתה - אליה בן איריס, נתיב בן איריס, לרפוא"ש - א"מ יצחק בן טובה, א"מ' שרה חיה בת נעימה.